

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

S. Avrel. Avgvstini Confessionvm Libri X

Augustinus, Aurelius

Coloniae, 1646

Cap. VI. Certa conscientia Deum à se amari, dulcem supra omne id, quod est sensibile, de eo sibi creaturas corporeas usq; ad meliorem iis animam, respondisse singulas: Non sum Deus, idemque ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-10120

CAP. VI.

Certa conscientia Deum à se amari, dulcem supra omne id, quod est sensibile, de eo sibi creaturas corporeas usque ad meliorem iis animam, respondisse singulas: Non sum Deus, idemque respondere omnibus recte judicantibus.

1. ^a **N**on dubia, sed certa conscientia, Domine amo te. Percussisti cor meum verbo tuo, & amavi te. ^b Sed & cælum, & terra, & omnia, quæ in eis sunt, undique mihi dicunt, ut te amem! nec cessant dicere omnibus, ut sint inexcusabiles. Altius autem tu misereberis, cui misertus eris, & misericordiam præstabis, cui misericors fueris. Alioquin cælum & terra, ^c surdis loquantur laudes tuas. Quid autem amo, cum te amo? Non speciem corporis, nec decus temporis, non candorem lucis ecce istis amicum oculis! non dulces melodias cantilenarum omnimodarum; non florum & unguentorum & aromatum suaveolentiam, non manna & mella; non membra acceptabilia carnis amplexibus.

2. Non hæc amo, cum amo Deum meum, & tamen amo quandam lucem, & quandam vocem, & quandam odorem, & quandam cibum, & quandam amplexum, cum amo Deum meum, lucem, vocem, odorem, cibum, amplexum interioris hominis mei: ubi fulget animæ meæ, quod non capit locus; & ubi sonat, quod non rapit tempus; & ubi olet, quod non spargit flatus, & ubi
fa-

sapit, quod non minuit edacitas; & ubi hæret, quod non divellit satietas. Hoc est quod amo, cum Deum meum amo. Et quid est hoc? Interrogavi terram, & dixit: Non sum, & quæcunque in eadem sunt, idem confessa sunt. Interrogavi mare, & abyssos, & reptilia animarum vivarum, & responderunt: Non sumus Deus tuus, quare super nos. Interrogavi auras flabiles, & inquit universus aër cum incolis suis: *d* fallitur Anaximenes, non sum Deus. Interrogavi coelum, solem, lunam & stellas, neque nos sumus Deus, quem quæris, inquirunt.

3. Et dixi omnibus his, quæ circumstant fores carnis meæ: Dixistis mihi de Deo meo, quod vos non estis, dicite mihi de illo aliquid. Ex exclamaverunt voce magna; Ipse fecit nos. *e* interrogatio mea, intentio mea, & *f* responsio eorum, species eorum. Et direxi me ad me, & dixi mihi: Tu quis es? Et respondi, Homo. Et ecce corpus & anima in me mihi præsto sunt, unum exterius & alterum interius! Quid horum est, unde quærere debui Deum meum, quem jam quæsiveram per corpus, à terra usque ad cœlum, quousque potui mittere nuncios radios oculorum meorum? Sed *g* melius, quod interius est. Ei quippe renuntiabant omnes nuntii corporales, præfidenti & judicanti de singulis responsionibus cœli, & terræ, & omnium, quæ in eis sunt, dicentium: Non sumus Deus, sed ipse fecit nos. Homo interior cognovit hæc, per exterioris ministerium. Ego interior cognovi hæc, ego animus per sensus corporis mei.

4. Interrogavi mundi molem de Deo meo,

Q 2

meo,

Rom. 1.
20.

meo, & respondit mihi: Non ego sum, sed ipse me fecit. Nonne omnibus, quibus integer sensus est, apparet hæc species? Cur non omnibus eadem loquitur? Animalia pusilla & magna vident eam, sed interrogare nequeunt. Non enim præposita est in eis nuntiantibus sensibus iudex ratio. Homines autem possunt interrogare, ut *invisibilia Dei, per ea quæ facta sunt, intellecta conspiciant*. Sed amore subduntur eis, & *h* subditi iudicare non possunt. Nec respondent illa interrogantibus, nisi iudicantibus, nec vocem suam mutant, id est, speciem suam: si alius tantum videat, alius autem videns interroget, ut aliter illi appareat, aliter huic: sed eodem modo utrique apparens, illi muta est, huic loquitur. Imo vero omnibus loquitur, sed illi intelligunt, qui vocem acceptam foris, intus cum veritate conferunt. Veritas enim dicit mihi: Non est Deus tuus cælum & terra, neque omne corpus. Hoc dicit eorū natura videnti. Moles minor est in parte, quam in toto. Iam tu melior es, tibi dico anima, quoniam tu vegetas molem corporis tui, præbens ei vitam, quod nullum corpus præstat corpori, Deus autem tuus etiam tibi, vitæ vita est.

N O T Æ.

1 Cor. 4. 4.

1. 3. de ju-
Al. c. 3. &
seq.

a Non dubia sed certa conscientia amo te) intelligit S. D. certitudinem moralem, sive conjecturalem, qualem quis habere se confidit, si nullius peccati mortalis sibi conscius sit, cum quo stare potest aliquis timor, juxta illud S. Pauli, *Nihil mihi conscius sum, sed in hoc justificatus non sum*. Certitudo enim fidei de gratia & caritate Dei, à Catholicis rejicitur secundū Scripturas, & SS. PP. ipsumque Augustinum, & pertinet ad errores Sectariorum, quos optime refutat Bellarm.

b sed

- b *Sed & calum, & terra) nam non sine testimonio se-* Actor. 14.
metipsum reliquit, benefaciens de calo, dans pluvias & 16.
tempora fructifera, implens cibo & latitia corda eorum. l. 2. de
 Cælum ergo, ut cum S. Prospero loquar, *cuncta-* vocat.
que caelestia, mare & terra, omniaque, qua in eis sunt, gent. c. 4.
consono speciei sua, ordinationisque consensu protestan-
tur gloriam Dei, & prädicatione perpetua, majestatem &
bonitatem sui loquuntur auctoris, omnesque ad grati-
tudinem & amorem ejus incitant.
- c *Surdus loquuntur; quia sine gratia Dei efficaci cre-*
aturarum vocibus nemo attendit: etsi omnes
possent attendere, si vellent, ideoque sint inex-
cusabiles.
- d *Fallitur Anaximenes) qui teste Cicerone Aëra* 1. de nat.
Deum statuit, eumque gigni, esse immensum, & infi- Deorum.
nitum, & semper in motu: sidera autem, Saëmque &
Lunam de terra nata esse, opinabatur, de quo S. D. l. 8 de
alibi memorat eum docuisse Deos ex aëre ortos. civ. c. 2.
- e *Interrogatio mea, intentio mea) sive attentio & con-*
sideratio, qua intellectus examinat & contem-
platur creaturarum speciem, ordinem, modum.
- f *Responsio eorum, species eorum) sive natura finita,*
quæ particulam tantum boni habet, nec ita bona
est, ut non sit aliud majus bonum. Hanc suam
limitatam bonitatem, dum creaturæ intellectu
eas consideranti, objiciunt, una voce respondent:
non sumus Deus, qui est omne bonum, & quo nullum
est majus bonum.
- g *Melius, quod interius est,) mens enim hominis &*
ipsa sensuum objecta cognoscit, & de sensibus
rebusque sensibilibus judicat; longe ergo præstat
sensibus, qui singuli nec tam multa cognoscunt,
nec judicare possunt.
- h *Ei subditi judicare non possunt) judicio sufficiente*
ad amandum Deum, etsi sufficiat ad eum cogno-
scendum & quærendum, ideoque ad culpam.
Nam etsi amor inordinatus creaturarum, quo
homo illis se subjicit, liget affectum, ne assurgat
in Deum: non ita tamen obscurat intellectum,
ut non videat Deum esse quærendum & aman-
dum, quod quia non fecerunt Philosophi, ideo
sunt inexcusabiles, & evanuerunt in cogitationibus suis.
- i *Intus cum veritate conferunt) hoc est cum lumine*
vultus divini, quod signatum est super nos, sive
cum principiis & veritatibus, nobis naturaliter

manifestis, quale est illud : *Omne corporeum minus est in parte, quam in toto* : melior ergo est anima, quæ tota vegetat totum corpus, & tota quamvis partem illius : & melior est corpore & anima Deus qui est vita animæ, & omnium viventium, amandus ergo supra omnia corpora, & ipsam animam. Quia & hoc natura dicitur, ut *majus bonum ametur supra minus bonum, & summum bonum, supra omne bonum finitum*. Qui secundum hæc principia creaturas non examinant, illas non intelligunt nec capiunt, ideoque capiuntur amore illarum inordinato & illicito.

V S V S.

V.S. Tho.
in c. 1. ad
Rom. S.
Dionys.
c. 1. de div.
nom.

- I. Duplex est modus bonitatem & immensitatem Dei cognoscendi ex creaturis. Vnus per viam *Affirmationis & excellentie*, cum omnes creaturarum perfectiones Deo tribuuntur, quia multo perfectius sunt in illo, quam in ipsis. Alter per viam *negationis & remotionis*, cum enim Deus infinite creaturas superet, nulla earum perfectio ob suam limitationem, & adjunctam imperfectiorem ei proprie convenit, hinc recte à S. Gregor. Nazianz. appellatur *innominabilis & omnino minus*. Etsi enim plurimis nominibus appellatur, nullum tamen nomen, nulla conceptio illius perfectionem ullam exprimit, prout est in se ipsa, quia non possumus concipere nisi perfectiones finitas, quales experimur in creaturis. Vtroque modo S.D. hic docet ex creaturis sensibilibus investigare Deum. I. Per *Negationes*, dicendo non esse corpus, non lucem, non odorem, non melodiam, &c. non aliud quid sensibus suave. II. Per viam *Affirmationis*, dicendo illum esse hæc omnia, sed remotis imperfectiorem, quas pulchre & apposite ad affectum explicat.
2. Utilem hoc caput subministrat meditationem ad amorem Dei ex creaturis inflammandum, ipsarumque creaturarum, quæ tam longe à creatore distant, contemptum.